

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІІ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІІ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 72 кор.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платять ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis —:— Parana

Ми Україні до своєю
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих праів. Гимн ам. Укр.

Польща дрожить перед Митрополитом Шептицьким.

Від хвилі виїзду Ексцеленції Шептицького з польської Львівської неволі Поляки не мають спокійного сну. Лайки, інсинуації, підозріння, цькування, погрози — все те було оружем польської преси проти нашого достойника, церковного ерарха, оружем Поляками здавна випробованим. І Полякам видавалося, що цього оружя і доволі, що їх ціль спаралізувати пляни митрополита, вповні осягнута. Це пересвіченне скріплювала у Поляків ця обставина, що вони у своїй не дуже чесній кампанії мали щирих, так само не дуже чесних, союзників між нашими краєвими і експортованими політиками, Львовом починаючи на Вінніпегу кінчаючи. Та цим разом вони завелися.

Українська преса принесла текст листа Папи до Митрополита в західних краях Європи, Римом починаючи, Бельгією кінчаючи. І Поляки затрівжилися зівсім поважно. Тепер вже не самі рептільки в роді «І. Курієра Цодзенного» але найповажніщі журнали польські, не оглядаючись на це, що під сучасний момент «ойчиз-

за «Словом Польским» таку подію:

«Вернувся кілька днів тому з Риму до Варшави гр. Стажинські і склав перед польськими колами слідуячу резолюцію:

«Підчас авдиенції у Ватикані, коли папі назвали імя графа, Св. Отець пригадав собі, що знав колись гр. Стежинського, ожененого з княжною Бібеску.

— Так, це був мій стрик Леонард — відповів граф — замордований Українцями.

— Большевиками! — справив його папа.

— Ні, Св. Отче, Українцями в Підкамені.

— Це неможливе. Прецінь знаю цілком певно, що українські уніяти все жили у братній згоді з Поляками.

Дальша дискусія була очевидно неможлива. Натомість після авдиенції поспішив гр. Стажинські до польського посла при Ватикані, жадаючи пояснення.

На це іще досі урядуючий посол Ковальські, дав йому таку відповідь:

«Кардинал Гаспарі просив мене дуже, щоби про цілий український епізод Св. Отцю нічого не говорити, бо старушок сильно журиться, як йому про його уніятів щось злого сказати.»

шого архипастиря, котрого вважає головним чиновником «непоінформованости» папи. І справді в тій самій газеті читаємо в ч. 138 з дня 25. мая 1921 р. слідуяче:

«Митрополит Шептицький не сміє підтримувати акції в Росії без порозуміння з урядом і єпископатом польським. З огляду на акцію Митрополита за границею — її не можна склясифікувати інакше, як злочин зради стану. За такі злочини других агітаторів увязнили. Невже Митрополит Шептицький має становити виїмок?»

Так і хочеться спитати панів з «Курера»: А що думаєте зробити з папою? Та оставмо їх нещасних.

Поминемо ці голоси польської преси, котрі згадуючи про цей уступ папського листа, де говорить про переслідування нашого духовенства, роблять вигляд наївних ідіотів, що папа на думці має часи російської православної інвазії на Східну Галичину (як далеко було православним цареславам до жорстокої злочинности польської соціалістичної республіки!), поминемо й вислови польського людового органу «Курер Львовскі», котрий змагання Ватикану в намірі католизації Ро-

признано трохи не за головну перепону в поширюванню католицизму в Росії. І після цього вступу аналізує ця газета діяльність Митрополита, констатуячи, що він у своїй місії не мав успіхів. Та помимо того — констатує «Час» — ідея поширення унії в Росії останіми часами знов зробилася актуальною і для Польщі небезпечною. Бо «як зачувати. Митрополит Шептицький в часі свого останнього побуту в Римі мав переконати міродатні чинники римської курії в конечности передання керми католицьких справ в Росії в інші ніж дотепер не польські руки,» щоби польський шовінізм не стояв на дорозі католизації російського і других народів. Замість архієпископа Могілівського управляти тепер буде справами католицької церкви в Росії (Україні) осібна конгрегація, на чолі котрої буде стояти Митрополит Шептицький.

Далі «Час» пригадає про рішення херсонського православно-го конгресу, котрий вирішив передати зверхність над українською церквою нашому Митрополитові.

І робить такі висновки: «Щоби сотворити основи уніятської церкви в Росії порішено, немаючи змоги найти матеріялу серед

Поляки задрівожилися зівсім поважно. Тепер вже не самі рептілки в роді »І. Курієра Цодзенного« але найповажніщі журнали польські, не оглядаючись на це, що під сучасний момент »ойчизна« Підсудського-Вітоса »корчить-ся« під ударами Льюїд Джорджа а навіть Бріана, заговорили, хто спокійнішим, хто більше заляканим голосом, про небезпеку Шептицького, як про щось далеко поважніше, ніж думають наші іконоборці зі школи Трильовського, чи Серафіма.

І так згаданий щойно »І. Курієр Цодзенни« (ч. 146, з 2. червня 1921) у нотатці п. т. »Антипольська пропаганда в Ватикані« назвавши Митрополита Шептицького »одним з найнебезпечніших і найбільш фанатичних, політичних інтригантів«, оповідає

»Кардинал Гаспарі просив месами не дуже, щоби про цілий український епізод Св. Отцю нічого не говорити, бо старушок сильно журиться, як йому про його уніятів щось злого сказати.«

Далі атакує названа газета апостольського візитатора о. Дженонкі, що він »розглянув здалека відносини (сами-ж Поляки не допустили його, щоби він розглянув їх з близька!) і увів в помилку Св. Отця« — і кінчить: »Після появи такого листа, що містить такі нечувані обжалування о переслідування уніятського обряду, польський посол не повинен був остатися на свому становищу навіть 24 годин.

Можна собі уявити, що коли редакція названої рептілки така строга для свого посла, то далеко менш зглядна буде вона для на-

решав до жорстокої злочинної польської соціалістичної республіки!), поминемо й вислови польського людового органу »Курер Львовскі«, котрий змагання Ватикану в намірі католизації Росії називає »потемкініядою«. Звернемо на томість увагу на поважні польські часописи, котрі й осуджують акцію Екск. Шептицького і Ватикану з більшою або меншою тверезістю, та поважніше.

Консервативний краківський »Час« (ч. 120 з дня 29. мая 1921) у великій передовій статті п. т. »Дух Поссевіна« представляє Польщу, як незвичайно і єдино саслужений чинник в ролі поширювання на сході католицизму і жалується, що цю ролу після 1905 р. переняли чинники німецькі, а польський косяол »нараз обвинувачено в шовінізмі і його

кою церквою нашому Митрополитови.

І робить такі висновки: »Щоби сотворити основи уніятської церкви в Росії порішено, немаючи змоги найти матеріалу серед Росіян, пожертвувати на сю ціль елемент польсько католицький на території Росії. (»Час« має на думці мабуть Українців Підляша, Холмщини і Волиня, котрі бажаючи зберігти унію, приймили латинський обряд.) »Віддане віри над католиками в Росії Митрополитови Шептицькому означає там повільну ліквідацію польськості, означає усадовлення на єпископських столицях не Поляків, а політичних вихованців уніятського митрополита, означає залите тамошних парохій українськими, чи російськими націоналістами і виперте з косяола польської мови

В. Злотополь.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

Переносючи між иншим важку скриню взятую з капітанської кабіни, Микола зацікавився, що в ній і відчинив. Скриня була повна книжок. Микола зрадів страшенно: він уже давно розшукував по кабінах книжок, але даремно, і тому жадібно почав їх тепера переглядати.

Усі книжки були англійські.

»Ану, чи не забув я ще англійської мови?« подумав Микола й почав читати одну книжку. Це були якісь історичні оповідання. Хоча Микола без вирав і забув дещо по англійському, але-ж зрозумів усе написане. Почав переглядати далі. Наприкінці натрапив на цілу купу тонесеньких книжечок у вісімку.

На превеликий жаль це було, як здалося Миколі, багато примірників двох однакових книжок: Mercurius Politicus та Several Proceedings. Але розглянувши уважніше, помітив Микола, що хоча на книжках і стоїть один рік 1652 але різні числа місяця.

»Ege! то вони но однакові та ще й вийшли цього року«, подумав наш ос-

трівянин, і книжечки ці стали йому одразу якимись ближчими, немов недавній іще звязок з далекою Европою.

Перегортаючи сторінки, побачив Микола незабаром що там немає ні оповідань ні історії, алеж подані події й новини з життя різних держав.

— »Ось воно що! — Це газети!« скрикнув він радо, бо не раз чув од Джемса, що в Англії новини друкуються що тижня окремими книжечками, розсилаючи потім передплатникам.

І пустельник наш жадібно припав до газет.

»А може вчитаю де що й про Україну?« блимав несміливий вогник надії.

І так захотілось йому знати щось про Вітчизну, Боже як захотілося! Але з розчарування стрічав лише новини про різні держави: Англію, Францію, Еспанію навіть про таку дрібноту, як Генуя та Венеція, але про Україну ані згадки.

»Читаєш і немов нас і на світі немає або Україна десь на відлюднім острові«, гірко подумав Микола. І так тяжко, Господи як тяжко, стало на серці.

»Боже, чому така неправда?« думав він тужно. — »Чому ми один з найбільших народів світу, караємося тяжко, наймитами живучи на своїй власній землі? Чому забуті ми всіма людьми й Тобою Господи? Чому?«

І похилив голову козак. І вперше

здається завидки взяли до тих шасливих народів, що мають свої цержави, що знають їх і шанують по цілому світі.

Життя, все життя віддав-би за одну звістку! І довго сидів він отак непорочно в тяжкій задумі.

— »Але ж хто нам винен, що не маємо досі держави? Хто?!...« вдаривши кулаком об скриню, люто скрикнув зненацька Микола. — »Хіба є сила, щоб здавити нас, аби повстали одностайно? — Свої!... Свої!...« простогнав він задихаючись од болю. — »Все ті відступники що тягнуть нас до братання з гнобителями-чужинцями! Це ті Юди-»братолюбці«, що не дають нам утопити ворожих зайд у їхній крові! О, прокляті!«

Миколі бракувало повітря: вибух гніву й одчаю зхвилював його страшенно. Та потроху почав він розуміти даремність свого гніву й свое безсилля. Віддих став рівнішим. Незабаром ізнову почав перегортати сторінки Mercurius Politicus.

Раптом погляд козака впав на одну звістку й він ледві не впав непритомний. Щось велике, несподіване ввійшло в душу. Увесь тремтів; потемніло в очах. І не лише зором — душею українською відчитав звістку. Там ось що стояло:

...нас повідомляють що козаки знову побили Поляків упень... у Відні побоюють

ся, що польському королівству зівсім приходить край«.

Не йняв віри зміслам. Страшенним зусиллям волі опанував себе й удруге перечитав звістку: це не була омана.

Проте ще не давав віри. Хтів відшукати підтвердження. Гарячковими руками перегортав сторінки других газет. Літери стрибали йому в очах, мінялися рядки, але Микола відшукував звістки не тільки зором, але й наболілим українським серцем.

Знайшов зненацька другу звістку. В Several Proceedings під ч. 148 стояло:

Відень 3-го липня stylo novo.

... »Погром польської армії стверджується, але то була лише частина польської армії, з якої вбитих і забраних у полон козаками є 10.000. Король загадав усій шляхті бути при збор, на 4 числа цього місяця«.

Так, уже не було сумнівів! — Уся Україна клекотить повстанням. Здійснилися батькові мрії: проголощено самостійність, відбудована Українська Держава. Тремтить Польща й от-от рухне повалена впрах. Зайд-чужинців немає на рідній землі!

»Але-ж хто? Хто підняв прапор повстання? Хто стоїть на чолі України? Хто веде на бій військо? Хто герої-разволителі Батьківщини?«

— »Їхні імя, їхні імя, щоб і я не-

на користь російської, чи української. І в цьому добачує »Час« відродження духа Посевіна, котрий своєю тінею закрив блеск побід Баторія і зломив останній перед розборами лет польських крил на сході. »Цьогодня він хто зна, чи не у грізній для нас постаї.« І врешті »Час« протестує проти цієї кривди кажучи: »не можна за виконавця і організатора тих плянів вибирати польського горожанина (?), котрий не тільки без відома і згоди польського уряду, а прямо проти його власних інтересів і інтересів Польщі веде цю акцію.« І кінчиться апелем до уряду.

Так само затривожена акцією Митрополита краківська »Нова Реформа«. Та вона своє здєверованє уміє опанувати. Вона помістивши в 122 ч. з дня 1. червня 1921 за »Газетою Варшавською« трохи не цілий текст листа папи, без коментарів вертає до нього у 125 ч. (з 3. червня 1921) в обемистій передовій статті п. т. »Папа і Україна«.

І Нова »Реформа« констатує, що доходячі вісти з Риму стверджують здобутте Митрополитом великого впливу у Ватикані, а відтак цитує уступи з відомого папського листа і на лад злодія, що втікає і кричить лови! — відносить уступ цього листа т. є. про гонення галицького духовенства до доби російської інвазії. А відтак приходить до суті справи і констатує, що ідея унії в Росії не мала ніколи таких виглядів на реалізацію, як під сучасний момент, коли революція знищила основи давньої православної церкви, коли »удержавлене православіє підлягло внутрішньому розкладови«. А всеж таки »Н. Р.« переконує, »що є мало правдоподібним, щоби колинебудь поталанило Римови повернути цілий православний схід. Треба радше сподіватись, що православна церква розпадеться на чимало одиниць, де протестанські і націоналістичні будуть мати перевагу.

з тим і акції Риму. Методи різні, та ціль їх однакова. Яка буде реальна акція Польщі у тому напрямку, покищо годі передбачити. На всякий випадок Поляки не сплять і ладять до походу. Военна рада вже і почалася краківським з'їздом польського єпископату. Річ ясна, на з'їзді відбуваються довірочні над церковними питаннями. І тому знаємо тільки одно, а іменно про їзду кардинала Каковського до Риму.

З акції Поляків вийде одна для нас користь, це переконанне Ватикану Бог зна, котрий вже раз, як дуже залежить Полякам на католицизмі. Хоч про це Рим аж надто добре поінформований.

II. Карманський.

ПОДІЇ НА УКРАЇНІ.

Большевицькі пляни.

»Українська Трибуна«, подає, що большевики спішно закріплюють на Україні великі міста. Ці відомості знову підтверджують ті люде, що останніми днями перейшли Збруч, тікаючи від большевицької неволі. Особливо сильно закріплюють большевики київський пляндарм і околиці Києва, а зокрема підступи з боку житомирського щосє і казятинської залізничної лінії. Святошино все в дротах і шанцях. Ліс вирубано по певному плянові.

Остаточо обрібку укріплень ведуть большевицькі саперні частини а чорну роботу переводять »буржуї« і мобілізовані до праці селяне.

Нові бої о Київ.

УПС. повідомляє зі Львова: Збігці з України розказують що українські повстанці почали нові бої о Київ.

Славна Маруся Соколовська, котру большевицькі часописи вже стільки разів брали в полон, напала на большевицькі кріпости біля Бородянки на північний захід від Києва. Повстанці отаманів Дерешука і

гімназію й більшість учнів подалося в Луцьк до української гімназії молодіжи не допущено до науки домагаючи свідоцтв »моральности«!

На Ковельщині вже почали переводити в життя закон про військову кольнізацію.

На землі мілецького монастиря вже зроблено і виміряно 3 кавалки по 45 десятин кождей, для місцевого військового начальства і вищих офіцерів; привезли вони й знаряддя для релі, але щось пошкодило і припинили господарювання. Мабуть соромно стало, що кольнізація почалася від таких »грубих риб«.

Жовнірі, не дуже рефлектують на ковильські піски: »Земля, кажуть, не добра; мужики дуже сердиті, та й дома нам земля належиться, коли ми страдали, Чого маємо йти на чужину...«

Біда Ковельщини це Пристоходський район — зрівнані з землею села, які гинуть і вимирають, але про цю біду — окремо. Цікаво тільки, що адміністрація заборонувала до остатнього часу розслідувати положення цих живих мертвяків. Забороняла також і фотографувати їх, пояснюючи: »Коли ці фотографії попадуть до Німців, то Польщі вони можуть пошкодити при справі Шлеська. »Розмова йшла до плебісциту«.

Повстанці вбили за пів року 3.222 большевиків.

Київський большевицький орган »Большевик« в своїм посліднім звіті про повстання на Україні подає спис імен большевицьких провідників і чиновників, які впали в боротьбі з українськими повстанцями. Після цього спису виходить, що від початку 1921 року по день 1. червня ц. р. українські повстанці вбили 3.222 большевицьких чиновників і провідників; в цім числі знаходиться 29 жінок.

Українські кооперативи

виходять із складу ради републики«.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ.

Цілий ряд фільварків в Сокальщині призначено на кольонізацію польськими жовнірами і офіцерами на т. зв. »жовнірські оселі«. Церти фікати для поселенців дає масово комісія для жовнірських осель у Львові, вул. Кароля Людвика.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР В РОЛІ ПАСКАРА.

Станиславівський посол Райх розкрив на засіданню варшавського сойму з дня 1. червня ц. р. цілий ряд паскарських інтересів, які робив на торгівлі яйцями міністр харчів Гродзецький. Яйці йшли через синдикат, в котрім сам міністр був директором, до Англії, Синдикат »заробив« 100 мільонів марок. Яйця реквірувано за безцін в наших селян у Сх. Галичині.

МОБІЛІЗАЦІЯ 7 РІЧНИКІВ НА УКРАЇНІ.

УПС. повідомляє зі Львова: Дня 30. червня с. р. большевики оголосили на цілій Україні мобілізацію 7 річників. Рівночасно відбувається перепись всіх коней. З Проскурова повідомляють, що ця мобілізація не має великого успіху, бо покликані втікають або до лісів або прямо до повстанців.

ПЕРЕГРУПОВАННЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ НА УКРАЇНІ.

УПС. повідомляє зі Львова: Від перших днів червня червона армія на Україні перегрупується українські і кубанські військові частини, що були сконцентровані в околиці Винниці і Літина, відійшла на схід, частину їх після однодневного бою розброїла башкірська кавалерія, тому що вони не хотіли повинуватися приказови. Рівночасно прибули на Україну нові московські війська. Перегрупування червоної армії на Україні відбувається під проводом головного команданта всіх воєнних сил України Брусілова і його шефа штабу Лечицького.

реконує, що є мало пра-
ним, щоби колинебудь поталан-
ло Римови повернути цілий пра-
вославний схід. Треба радше спо-
діватись, що православна церков
розпадеться на чимало одиниць,
де протестанські і націоналістич-
ні будуть мати перевагу.»

Сконтантувавши, що горяча ак-
ція Митрополита, не мала в Росії
великих успіхів хіба витворення
гуртка католицького в Петрограді
з посеред аристократії «Нова Реформа»
заключає, що теперішня акція Риму
це не переходовий акт, а що вона
буде вже постійною. Звертає увагу
Польщі на її роль остерігаючи її
перед похибками історичними і на-
кликаючи її до ролі неутраляної.

Отсе різні методи Поборюван-
ня впливів Митрополита Шептицького
у Ватикані і параліжовання його
великої акції, а враз

щасний міг повторювати їх побожно ра-
зом зо всією Україною!... Отакі жада-
ння-думки промайнули в Миколиній душі.

І він ізнову почав перегортати, жа-
лібно шукаючи відповіді на питання набо-
лілого серця.

А звістки про повстання й про бої
стрічав тепера сливе в кожнісіньким чи-
слі. Уся Європа напруженим зором сте-
жила за визволенням закутого велетня.
То подив, то захоплення, то нетаєний
жах брешів у цих звістках.

«Польський посол прибув до Праги
просити помочі проти козаків...»

«Козаки обложили Камянець, одну
з найміцніших твердинь польських...»

«Ходять чутки що Турок збирається
допомогти козакам...»

«З Парижа повідомляють, що насе-
лення Польщі у великій тривозі, чекаючи
нового походу козаків...»

«З Данціга малюють картину бурли-
вого союму в Варшаві, передрікаючи наглу
загибель нещасного польського королів-
ства...»

Він читав оці звістки без хронологі-
чної послідовності, одривчасті, іноді ті-
льки як дивовижні здогади, але уява їх
упорядковувала, складаючи з фрагментів
суцільно-величю, трагічно-прекрасну кар-
тину.

Зненацька в 119 числі Mercurius
Politicus од 9—16 вересня вперше зу-
стів Микола імя „козацького генерала
Богдана Хмельницького“.

Славна Маруся Соколовська, кот-
ру большевицькі часописи вже стіль-
ки разів брали в полон, напала на
большевицькі кріпости біля Боро-
дзянки на північний захід від Київ-
ва. Повстанці отаманів Дерешука і
Мордалевича стоять у завзятому
бою з большевиками на лінії Ва-
сильків-мотоволівка. Рівночасно під-
ходять до Києва частини Махна,
що розбилися 26 груп, ховаючись
по днях в лісах а ночію нападаю-
чи на большевицькі транспорти.

Польське братерство.

З Ковеля доносять, що польсь-
ке староство заборонило „Просві-
ті“ вистави на користь дитячого за-
хисту й на допомогу голодуючим
з над Стоходу тому, що... печатка
„Просвіти“ українська!

Коли в Ковелі закрито російську

Хмельницький!...

Де він чув це імя? Чому воно таке
знайоме? На хвилину заплющив очі...
Раптом щось нач: блискавкою освітло
пам'ять: Микола згадав балькові онові-
дання про страшний бій під Цепорою.

Як поранено було Гетьмана Самійла
Кішку; як упав на очах у сина-одинака
порубаний яничарами чигиринський сот-
ник Михайло Хмельницький, а його син
Богдан, молодий іще юнак, мов несамо-
витий врубався толі в саму гущу яничарів.
На очах у сотника Наливайка зра-
дливо свиснув аркан: молодий лев опи-
нився в турецькій неволі.

«Невже це той самий Хмельницький?»
думав Микола. — «Невже і він випив
до дна оту страшну чашу невольництва?»
І чомусь іще ближчим то ріднішим став
Миколі Великий Богдан.

І він побожно повторював дороге вей
Україні імя. Милував звуками: — «Бог-
дан! — Богом даний!» говорив сам со-
бі в якійсь екстазі.

Уява козака шалено працювала. Пот-
роху звуки імя почали набирати тілесних
форм: гігантський образ знімався перед
Миколовими очима. Велетнем-могутю
вставав він із степів України, вогнем
залізом і кровю зарисовуючи її державні
межі.

Рух правниці — і вирах валить не-
нависна Польща. А сильвет гіганта все

ли 3.222 большевицьких чиновни-
ків і провідників; в цім числі нахо-
диться 29 жінок.

Українські кооперативи проти У.Н.Р.

В „Українській Трибуні“ читаємо:
„Державність наша опинилася в
гіршому стані, ніж рік тому, перед
нею стоїть пекуче питання про у-
ратування свого апарату та про
ліквідацію зайвої частини його, а
з боку кооперації не чуємо жадно-
го співчуття, не бачимо в цей бік
жадної акції. Збирається коопера-
тивний зїзд і це питання навіть там
не ставиться. Мало того. Приходять
відомости, що представники цілої
нашої кооперації слідом за с. д.
виступають один за другим на
шлях руйнації державної справи і

все росте та росте, покриваючи вже цілу
Європу.

І той гігант був Богдан Хмельниць-
кий!...

Із задуми вивів Миколу Чинкадавін.
Він саме приплив од корабля й чекав
дальших наказів.

І зненацька щось стиснуло Миколі
серце. Усе йому остогидло.

— «Я слабкий! лиши мене на самоті!»
промовив він через силу. І сам не знаю-
чи куди, подався узбереж морського кру-
тобежжя, де стрімко взносилися дикі, са-
мотні скелі.

Виліскуючи на сонці, розкинулось пе-
ред козаком смарагдове плесо океану й
кінця-краю не було водяному безміррю.
З одно-манітно-байдужним плюскотом би-
лась о беріг хвиля, а Микола сидів не-
рухомо, втопивши зір у далечінь, де бу-
ла його солодка Вітчизна. Не відчував у
німім одчаю ні соняшної спеки ні упли-
ву часу.

Поволі сонце дійшло до вечірнього
пруга. Смарагдове плесо стало ніжно-зе-
ленявим, потім немов од соняшного до-
тику зашарілося, а він все сидів, зака-
менівши в німім одчаю.

Поячилось. Прохолодом повіяло з над-
бережного лісу. Нічний птах заскиглив
десь у кущах; безшумно прорізували по-
вітря какаши, Зорі відбавалися у мор-

ли на Україну нові московські
війська. Перегрупування червоної
армії на Україні відбувається під
проводом головного команданта
всіх воєнних сил України Брусіло-
ва і його шефа штабу Лечицького.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИГОТОВЛЯ- ЮТЬ НАСТУП НА РУМУНІЮ І ПОЛЬЩУ.

УПС. повідомляє: У Києві повно-
чутко про блиський наступ совітсь-
кої Росії на її західних сусідів, в
першу чергу на Румунію. Як при-
чину цього подають факт, що Ру-
муни розстріляли, в Акермані кіль-
канайцятьох російських і українсь-
ких комуністів і не дали ніякої від-
повіді на радіотелеграфічні протес-
ти совітського уряду.

УКРАЇНЦІ! ПОПИРАЙТЕ СВОЮ ОДИ-
НОКУ УКРАЇНСЬКО КАТОЛИЦЬКУ ЧАСО-
ПИСЬ В БРАЗИЛІ!

ським плесі, і було немов два океани:
один чорно-оксамитовий вгорі, другий —
ніжно-зеленявий внизу. Це було щось
незрівняно-величне!

А Микола сидів у німій тузі, далеко-
далеко блукаючи думками, нічого цього
не відчуваючи, нічогісінько не бачучи
навколо.

Був у якімсь забутті.

І ось раптом усі десять літ самотного
життя зникли з пам'яті. І легко і радіс-
но стало на душі. Відчув пахощі україн-
ського степу, а плюскіт морської хвилі...
ні, ні! — то вже не був байдужний голос
чужого, далекого моря — це ніжно-ра-
дісно гомонів рідний, любий Дніпро.

— «Спи, спи козаче!» плюскотіла хви-
ля Дніпрова — «ти втомивсь у поході,
спочинь у мене на Дзвіниці, поки То-
вариство припливе.»

«Так, я на Дзвіниці!» промайнуло в
розпаленому мозку Миколи. — «Еге-ж,
це я ходив на розвідниці берегом і че-
каю тепера своїх.»

І зір почав вдивлятися в далечінь
звідки мало припливти Товариство. Зда-
валося зір Миколи прорізував пітьму.

І раптом побачив чайки, козацькі чай-
ки! — Вони прамували до скелі. Ось ба-
чить щоглу отаманської чайки, а на ній
— Боже милий! — на ній гордо пві-
ває золото-блакитний прапор!

(Далі буде).

З пекла польської неволі.

ЩЕ ПРО ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В СТШАЛКОВІЙ.

В продовженню розправи проти обжалованих за звірства в Стшалковій, зізнавав свідок Круковскі з Лодзі. Він подав, що в стшалковському таборі кожний жовнір мав право бити і з цього права користав. Час до часу улажувано масову езекуцію. Виводжено інтернованих з бараків, уставлювано рядами, обнажувано тіло і поклавши на землю бито, по нагому тілі дротяними нагайками. Битому ставав жовняр на шиї. Свідок мимо того, що від його побуту в Стшалковій минуло два роки, має знаки від побоїв — Дальші свідки зізнавали, що військові начальники табору вважали биття конечним.

БЕЗЩЕЩЕННЯ УКР. ЦЕРКОВ В СХ ГАЛИЧИНІ.

Львівські часописи подають слідуєчий акт польського святотатства, доконаного Поляками на Гуцульщині:

Відділ карної експедиції польського війська на Гуцульщині під командою капіт. Ковнацкого перепровадив в квітні 1920 р. ревізію в церкві парохії Ферескуля, в Косівському повіті у Східній Галичині, в спосіб нечувано цинічний. Жовнірі карної експедиції розбили церковні двері і цілий відділ увійшов в ночі до церкви, — хотяй першим разом пять днів пробував у селі а другим разом чотири. У церкві розбили дві шафки, при зриванню підлоги поламали дошки, усе перекинули — перевернули: церковні книги, акти, ризи. Викинули з церкви синьо-жовті ленти, яких Братство уживає в рокові свята, обвинували ними ноги і під дикі вигуки насміхалися над ними. Навіть великого престолу не пошанували: зірвали обриси, поламали дорогі передвоєнні свічки, а зі свічників забрали усі свічки. Проти давнього місцевого звичаю сказав оден з офіцерів забрати з приходства церковні книги і передарити їх провока-

п. капітана Ковнацкого, а оден зі страшин питав Зофію Кузменюк, мою кухарку, 24-літну дівчину: 1. Де заховав „піп“ карабіни, де закопав муніцію? 2. Де „бумарі“ (агітаційні більшевицькі листки)?

3. Коли замикався „піп“ з людьми з Голова ти була на варті? 4. Коли ходив піп з людьми у церкву о півночі? 5. Що говорив „піп“ на проповіді? 6. Де є військові одіння? По відмовній відповіді на кожне з питань жовніри закинули коцом її голову, а сержант Маєвскі бив її так, що під себе наробила. Побив її до омління. Її відливано водою. Бив її хору при безстидних словах, що їх не списати. А коли-я вернув домів (23. мая 1920 р.) ше були синці на тілі Зофії Кузменюк. Вона перестрашена до того ступня, що по ночах кидається і кричить.

Годиться зазначити притім, що на це обжалування, внесене о. Передюком до варшавських властей ще в грудні м. р. — о. Передюк до сьогодні не одержав жадної відповіді! Така окаянна справедливість галицьких Ляхо-Татарів!

Найновіші вісти.

Наша Редакція одержала два числа нового місячника, що виходить у Львові, ул. Чарнецького ч. 24, II пов., під заг. „Світло“. Орган національного і суспільного виховання. Під сю пору потреба такого органу, проте конечно мусимо поперти і ми Українці в Бразилії. Тому радимо, а передовсім нашим учителям, котрі заміряють остати на тім становищі і на дальше, замовити собі цей місячник. Много-а-много можна скористати з цього письма.

Адреса: „Switlo“ — Lwiv, — ul. Czarnieckiego № 24 Galicia Oriental EUROPA

Пишуть часописи, що в Німеччині жнива сьогорічні недописали. Причиною сего має бути довготривала посуха.

Доходять вісти, що Чехи перес-

прим. в Куритибі майже на порядку деннім. Причиною сего дорожнеча та криза.

Убивання та самовбійства всякого стану людей у Парані не втихають. Є се наслідок цього, що не не вміють цінити так чужого як і свого власного життя.

Преставителі ляцького ряду в Бразилії зменшуються. Пишуть часописи польські, що двох панків вже виїхало до Найяснейшої. Мабуть ряд не всилі їх дальше удержувати, а певно що й інші причини до сего прилучились. Ну, а коли пані уженднічки поїдуть?

В Клевеландії згуртовалось кільканайцять розбишак та непокоїли місточко. Поліція вже зловила кількох, а прочі утікли.

Проситься слати замовлення на календар „Праці“ на 1922 рік, бо календар уже друкуєсь.

Намірене на вересень.

(Для чл. братства Найс. С. Христового).

РОЗШИРЕНЕ СВ. ВІРИ НА МІСІЯХ МІЖ НЕВІРНИМИ.

Кажеться у св. Письмі: Без віри не можна подобатись Богу. Се дійсно правда. Хто віри не має, той не знає жити по заповідям Божим. А хто не живе по заповідям Божим, та по Його святій волі, той не може подобатись Богу. Хто ж не подобаєся Богу, то як заслужить собі на нагороду в небі? — Як же се? Так! Тож віри, віри треба перед усім!

І тому то, щоб віри научити рід людський, прийшов Ісус Христос на землю; тому то Ученики і Апостоли Його не жахались дати і жите своє, щоби лише людей научити віри; на се вкінці є св. Церков, на се всі її постанови, на те всі місіонарі, священники і вся їх праця — для віри!

І що? Віра свята всюди вже знана, по св. вірі всюди живуть? Деж там!

Світ широкій, далекий не всюди зайшло світло св. віри. Тисячі місіонарів працюють по всіх краях світа з нараженем здоровля життя, але і противник-дьявол не спить. Він видить і знає, що як раз удасться яку країну взяти під

працювати. Молімся, щоби їх праця не х притягнула до св. віри

Не забуваймо, що примір найбільше тягне. Тож жиймо по вірі Христовій. Не забуваймо, що і словом можемо много зробити, тому і слова не жалуймо, коли треба кого приеднати для Христа.

Тим способом справді поможемо св. місіям між невірними.

Діточа література і будучність народа.

Повстання діточої літератури відносимо до кінця XVIII в. В тім часі виступили деякі вихователі-педагоги з думкою улекшити дітям і молодіжі науку і старатися так повести справу, щоби наука відбувалася більше дорогою забави, а діти й шкільна молодіж набувала зовсім не помітно своє знання. Одним із засобів здійснюючих таку думку мала стати діточа література. Відомий німецький педагог Кампо перероблює для молодіжи „Робінзона Крузо“ безсмертний архитвір англійського письменника Данила Діфо і з тої пори ця книжочка стає любимцем дітвори всяких станів у всіх народів. Початок зроблений а за ним пішла дальша праця в тім напрямі і сьогодні бачимо, як всі народи світа дбають про свою діточу літературу. Дбають подвійним способом: одні придумують що раз то нові, що раз то кращі видавництва, другі підпомагають їх купуючи книжки і передплачуючи часописи діточі для своїх дітей. Розуміється, що американськими Українцями не треба багато на цю тему говорити. Вони-ж живуть в такій країні, в котрій дитина зазнає, як найбільшої опіки. І хоч ця опіка, як користна для розвитку дитини, хоч як приємно батькам дивитися, що діти їх ходять до школи, котру полубили щиро, хоч як серце їх і дітей летить до школи все таки треба подумати нашим американським Українцям над сим, щоби їхні діти не пропадали для української справи.

Вже досить що наш край ослаблений відпливом людей з краю.

пашах над ними. Паша великого престола не пошанували: зірвали обруси, поламали дороги передвоєнні свічки, а зі свічників забрали усі свічки. Проти давнього місцевого звичаю сказав оден з офіцерів забрати з приходства церковні ключі і передав їх провокаторови. Проти того самого права передав якийсь офіцер карної експедиції третій ключ від церковної каси ославленому п'яниці, зв'язаному з неморального життя.

Знуцання польських катів над укр. священиками в с.х. Галичині.

В доповненню вістей про обезчещення укр. церкви в селі Ферескулі подаємо ще подробиці знущання польських катів над укр. парохом тогож села, о. Михайлом Передюком, наведені ним самим в письмі до польського міністерства військових справ у Варшаві:

Мене арештовано — пише о. Передюк — вже вдруге за короткий час польської влади дня 19. квітня 1921 р. в селі Ферескулі, в косівському пов. у Східній Галичині. Десятьох жовнярів відставило мене до Ясенова у тому самому повіті, де перебував з карною експедицією майор Павловскі. Ту передано мене цивільній особі, пану Вайсови, »zagradcu“ дїбр п. Баворовського. Його просив я о спокійний кут, щоби відпочати, бо був умучений. П. Вайс запровадив мене з одним жовняром через стайню до льоху, викутого в скалі. На мій протест заявив, що має такий приказ від команданта групи. Чорна темрява, вогкість, проймаюча студінь обгорнули мене. Засвітивши сірник я розглянувся і розпізнав на вогкій холодній землі лежаних, польськими жовнірами побитих, морених голодом Гуцулів, дрожащих від проймаючої студени. Вони даремно силкувалися ogrіти себе взаїмно своїм тілом. Я прийшов до них того дня осьмий. Спомин про побут в підземному льохові ще сьогодні морочить гадку. А між тим діялося в хаті о. Передюка, за час його неприяви, таке.

„Під мою неприсутність напала на мою домівку кватируюча у селі карна експедиція під командою

Пишуть часописи, що в Німеччині жнива сьогорічні недописали. Причиною сего має бути довготривала посуха.

Доходять вісти, що Чехи переслідують Німців у свому краю.

В Бельгії парламент ухвалив, щоби допустити женщин до деяких урядів.

Бувший австрійський цісар, Кароль, стараєсь дальше, щоби стати королем Угрів.

Славний італійський співак Карузо помер дна 2. серпня в місті Неаполі.

В старій Росії панує велика нужда. Голод розпаношився, а большевизм, котрий є причиною всякої біди женєся сам до цілковитого упадку. Большевики бачучи сю нужду кидають все, що мають й товпами утікають. Утікаючи кричать: „Смерть Ленінові! Смерть Троцькому! Смерть большевизму!“ Крім сего прилучаєсь до голоду еще пошесть холери, котра пожирає тисячі жертв. Декотрі сусідні держави замкнули свої границі перед обавою, щоби і до них не загостила ся страшна пошесть. По цілій Росії повстають ріжні повстання проти большевиків.

Пишуть часописи, що і у Варшаві вже були случаи холери.

3 Бразилії.

Пригадуємо ПП. Українцям в Прудентополи. щоби під сю пору зрозуміли вагу права виборчого й як найчисленійше кваліфікувались. Часто чуємо наріканя на все, а нема кому сему зарадити. Найліпша рада на се — кваліфікуватись, а тоді много лиха уникнешь. Умовни кваліфікації кождому відомі. Не лиш самі кваліфікуйтесь, а і других до сего заохочуйте. Тоді з Вами будуть рахуватись. Час вже се зрозуміти!

Пишуть часописи, що крадіжи

І що? Віра свята всюди вже знана, по св. вірі всюди живуть? Деж там!

Світ широкий, далекий не всюди зайшло світло св. віри. Тисячі місіонарів працюють по всіх краях світа з нараженем здоровля життя, але і противник-діявол не спить. Він видить і знає, що як раз удасться яку країну взяти під опіку Божу, то не так легко знайдеся там для него жниво. Там то і праця місіонарська іде так дуже пиняво.

Але і еще инше лихо є. Віра вірі не рівна. Европа, можна сказати, вся вірить в Христа. Але що з того? Не вся вірить, чого Христос учив. Вірять протестанти всякої масти, вірять схизматики з своїми сектами, але все щось є в їхній вірі, що або зовсім противиться св. католицькій Христовій вірі, або бодай не таке, як має бути.

Тамті, погани, не вірять зовсім — не подобаються Г. Богу. Сі знов еретики та схизматики не вірять так, як Ісус учив, отже не подобаються також Г. Богу. Можна сказати — однакове лихо. Як погани за безвірство не підуть до неба, так і недовірки за недовірство еще гірше карані будуть. Тамті не мають світла віри Христової — живуть як ім розум каже, а сі за світлом не хотять іти.

Але є инше одні. Вони живуть між нами. То не погани, ні схизматики, то люди нашої віри. Але ті люди не вірять та не живуть так, як віра наказує. До них належать наші новомодні безвірки, соціялісти, масони, та другі ім-подібні. Вони хрещені і де-коли про людське око навіть й перехрестяться та у притворі церковнім постоять, але не живуть так, як віра приказує. У них Сл. Божа, сповідь, св. Причастіє і инші св. Тайни, то — прости Боже гріха — дурниці, не варті доброго слова. Про віру ніби говорять, що їх не обходить, але де можуть то латку чіпають. І такі то зарівно Богу не подобаються.

От таке то. Як ще додати до того всяких християн, що то гниють у гріхах: ненависти, кривді, п'яньстві, безвєстиду, то вийде таке: віра — віра Христова, а тих, що живуть по св. Христовій є мало, страх мало.

Що робити? Апостольство Найс. Серця Христового є на те, щоби віру розширяти. Чим? Молитвою, добрим приміром, добрим, братнім словом, упімненем.

Так робім. Молімсь, щоби Серце Христове помігло місіонарям між поганами, між недовірками, безбожниками, з успіхом

щиро, хоч як серце їх і дітей летить до школи все таки треба подумати нашим американським Українцям над сим, щоби їхні діти не пропадали для української справи.

Вже досить що наш край ослаблений відпливом людей з краю. Одначе не булоби це велике лихо, коли там у другім світі творилася сильніша культурно-а національно зєдинена з давнім краєм українська імїграція. Таким чином і ми тут в краю кріпшалися і чулиби за собою сильне заступництво на американській землі. Коли в часописях читаємо про вплив, які мають американські Німці на хід подій так в Америці, як і в старім краю то повстає у нас бажання дожити і нам такого. А від кого-ж мають Ірляндці більшу матеріяльну і моральну поміч як не від американських Ірляндців? А навіть наші сусіди Поляки зазнали і зазнають великої матеріяльної і моральної помочи від американських Поляків. Ціла акція допомоги для Польщі і для Поляків в окупованими ними краях ведена американськими Поляками, Американські Поляки-робітники віддали свої великі капітали на закупно чужих досі фабрик в Польщі і сотворюють таким чином ґрунт під польський прбмисл.

І ми не можемо нарікати на недостачу допомоги з боку американських Українців для своїх Братів у Старім Краю. А все-ж таки... все таки ця поміч за мала, за мало інтензивна за мало плянова. Вона ведена тільки цим поколінням, котре ще жило звязане зі Старим Краєм, цими особами, що самі вийшли зі Старого Краю. Ми й досі не чуємо про таких американських Українців, що вже уродилися в Америці, котрих батьки а навіть діди вийшли зі Старого Краю а вони самі американські уродженці. (Далі буде).

Українці, котрі суть на лістах військових, а радї би себе звільнити від війська повинні задалегіть виробити звільненє. Час на се виходить до 15. листопада. З тими реґрементами удавайтесь до п. В. Лопатюка. Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідїть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

Кривава книга.

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Дальше.)

36. В ПЕРЕМІШЛІ (прод. з 32. ч.) польські жовнярі (Галлерчяки) побивали там на улиці учеників укр. гімназії, пізнаючи їх по відзнаках. І так, між иншими побили ученика Комарницького, сина інтернованого катехита о. Комарницького.

37. В ПИКУЛИЧАХ (повіт Перемишль) вхонив дня 30. липня 1919 польський жовняр одного селянина Українця кліщам за ніс так, що йому кров приснула, а селянин зсмілів з болю. (Свідок А. С.)

38. В ПІДБЕРІЗЦЯХ (повіт Львів), били польські жовнярі українських селян нагаями так сильно, що їх тіло аж почорніло від синців.

39. В ПІДДУВЦЯХ (повіт Рава), побивали польські жовнярі багато людей, вибиваючи їм зуби та ломлючи їм ребра.

40. В ПІДДУВЦЯХ знасилували польські легіоністи інтернованих Українок, а то Анну Макуп і Анну Цитів.

41. В ПІДБУЖІ (повіт Дрогобич) арештували Поляки повітового суддю Миколу Стефановича за це, що не хотів зложити присяги на вірність польській державі і відтак його інтернували.

42. В ПІДПЕЧЕРАХ (п. Станиславів) польські жовнярі били немилосерно за-

кладника Дмитра Безена, топтали по нім підкованими чобітьми і напхали йому повні уста болота, а перестали бити аж тоді, коли думали, що він вже неживий.

43. В ПІЙЛІ (повіт Калущ), побили польські жовнярі 28 селян буками аж до крови за це, що вони придержали одного польського жовняра, який рабував.

44. В ПУТЯТИНЦЯХ (повіт Рогатин) на свято Вознесення били польські жовнярі виходячих із церкви Українців прикладами крісів, відтак обрабували село і підпалили зі всіх сторін, так, що з цілого села остали лиш 3 хати.

45. В РАДИНИЧАХ (повіт Мостиска), приказував командант жандармерії своїм людям [жандармам] «ломити кости» кождому Українцеві, якого арештують.

46. В РІЗУНІ насилували польські легіоністи нелітні дівчата. Польський фельдвесель Яновський сам розказував, що при розділі добичі йому припала лише 12 літня дівчина.

В СТАНИСЛАВОВІ згонювали жовнярі українську і жидівську інтелігенцію нагаями і приказували їй замітати вулиці, чистити виходки та згортати болото. Чесько-словацького офіцира, Кароля Вінклера, який служив при українській армії, побито тяжко, обробовано і всаджено в тюрму.

48. В СЛОВІТІ (повіт Перемишляни), побила польська полева жандармерія тяжко селян зі сіл Липівці і Лоні.

46. В СКАЛАТІ переводили польські війська в хаті священика кілька разів ревізії в такий брутальний спосіб, що жінка пароха і п. М. Левицька впали в обморок. При ревізії вирабували жовнярі все, що лише далось взяти. (Далі буде).

ПОЗІР! — ПОЗІР!
УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ І ОКОЛИЦЯ!

Теодор Савечка

отворив робітню ковальську. Може кождий дістати з доброї сталі фойси, сокири, серпи поодинокі або й тузінами. Кує вози, направляє ушкоджені й виконує взагалі всякі роботи, входячі вобсяг цього фаху. Робота совісна — ціни приступні.

Кождий Українець повинен се вже раз зрозуміти, щоб лиш своїх ремісників підпирати!

Theodor Savetchka

Prudentopolis

Paraná

Позір Українці оселі Прудентопільської!

Заким маєте гадку іти в процес, або до суду то вступіть, та порадьтеся п. В. Лопатюка,

Всякі записи, розписи, ревіремента, щоб они були добрі, мусять бути добре зроблені. Зробити може найлучше, лиш свій чоловік.

Тому ідіть, предложіть свою українською мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре, тай і тано.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений sklep, в котрім мож набути всего — добре і тано.

Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше, як у инших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYBA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами »Roentgen«. Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких инших оглядин крови в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

CONSULTORIO CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araujo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости первові, недуги жінщини і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєся.

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій sklep при фабриці капляшковых, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira Paraná

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів.

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЯКА в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого skleпу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у skleпі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і инші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєся власна фіра до Прудентополя і кольної Іраті.

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насіне лону і конопель, як також прядиво льняне і конопельне. Одно кильо насіня є лону платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão

Paraná

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталу
Sta Casa da Gamboa, Maternidade
e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, не-
дуги жінщин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь
914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита
коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платитьсь від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

BEVAM AS CERVEJAS
da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

Atlantica

Luzitana

Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
ПІВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
Ігвасу — Куриліба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитяка, Гамбург-
го, Куритибана, Паранаеное; ТЕМНІ:
Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Вільц, Вода Столова, Женжі
бре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Ма-
лин, Помаранч, Содова водг.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
скількість ячменю і платимо найлучші
ціни! Роздаємо також насіне ячменю
за контрактом і продаємо вибране
насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у
Прудентополи в домі п. М. Козловского.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРСЬКО-АР-
ТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські робо-
ти, як мальованне декорації домів,
церков і образів нашого стилю і обряду
та взагалі всякого рода роботи ма-
лярські.

S. HORVATICH

CURITYBA r Barão do Rio Branco 19
с. р. 187.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА
Один з найбільших і найстар-
ших склепів у цілім муніци-
пію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких
справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕ-
ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і
усе, що потрібне до ужитку домаш-
нього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.
На складі КАВА — ЦУКОР — усі
споживчі товари. Капелюхи — стрільні
артикули — окраси зі золота як брошки,
перстені, ланцуски до годинників і т. д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА
у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші зня-
ди господарські — рільничі, як також
ріжного рода матерій, від найліпших
до найдорозших: касеміри, чисто вов-
няні пали, готові убрания, коци, полот-
на, хустки, стяжки, капелюхи солом'яні
нитки до шитя, вишиваня і ручних ро-
бт, зимов'ялі, перфуми, перфумова-
не мило, скло, начинє кухонне, залізо,
машини до шитя, порох, шріт, фугети,
славна паста фаворіта, шнурівки,
книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграчичні.

На складі завжди: хміль, олій до
ф рб, свічки стеаринові, а подостат-
ком муки найліпших марок, соли ме-
леної, грубої і рефінованої столової,
нафта, тютюн, риж, цукор, фарина ку-
курузяна і мандьоква, фасоля, кавя
палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і
інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitovycz
Prudentopolis Parana

Купую герву-мате і інші продукта
хліборобські.

В разі погребі винаймаєсь власна фі-
ра до Прудентополя і кольнії Іраті.

Theodor Schneider Parana

Portão
Або через посередництво Григорія Та-
дри — Портон.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого
склепу, який є завжди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados,
залізя, начинє кухонне і прочі зняряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольонійні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Parana

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішний лікар при українськiм
шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так
мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години
пополудни в українськiм шпитали. (Безплатно для бідних).

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
КУЧМИ І ДУНЦЯ.

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начинє,
кухонне, напитки краєві і заграчичні, залізо і всякі продукта споживчі.
Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de Kutchma & Dunetz.

Rua Visconde de Nacar — União da Victoria — Parana.

Печатня оо. Ваилян в Прудентополи.